

ÚRAD PODPRESEDU VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE PLÁN OBNOVY
A ZNALOSTNÚ EKONOMIKU

Výročná správa

Národnej komisie pre výskumnú integritu a etiku

za rok 2025

NKVIE

Úvod

Vážené dámy, vážení páni, vážení čitatelia so záujmom o dôveryhodný a zodpovedný výskum,

prihovárame sa Vám po prvom roku fungovania Národnej komisie pre výskumnú integritu a etiku (NKVIE, ďalej aj ako “Komisia”), ktorá vznikla na základe iniciatívy zdola – z podnetu samotných vysokých škôl a výskumných inštitúcií. Tie pociťovali potrebu posilniť a v niektorých prípadoch aj vybudovať inštitucionálne etické komisie, vytvoriť jasné postupy pre prešetrovanie podozrení z porušenia pravidiel výskumnej etiky a integrity a harmonizovať inštitucionálne etické kódexy pre výskum na celonárodnej úrovni.

Táto potreba nevznikla zo dňa na deň. Dôležitým mílnikom bola **medzinárodná konferencia s názvom Etika, integrita a zodpovednosť vo výskume a vzdelávaní**, ktorá sa uskutočnila v roku 2019 v Banskej Bystrici. V otvorenej a širokej diskusii zástupcovia viacerých relevantných inštitúcií pomenovali aktuálny stav akademickej a výskumnej etiky a integrity na Slovensku, identifikovali slabé miesta a zároveň definovali ďalšie smerovanie v tejto oblasti.

Výsledkom konferencie bolo vytvorenie národnej pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov jednotlivých organizácií, s cieľom posilňovať kultúru výskumnej etiky a integrity v oblasti výskumu a vzdelávania. V priebehu dvoch rokov pracovná skupina vypracovala **Deklaráciu o upevnení kultúry vedeckej integrity na Slovensku**. Dokument zaväzuje organizácie vykonávajúce výskum na Slovensku, ktoré sú jeho signatármi, dodržiavať najvyššie etické štandardy v oblasti integrity výskumu a vzdelávania, s cieľom zvýšenia dôvery verejnosti ako aj medzinárodnej výskumnej komunity voči slovenským výskumným pracoviskám. Ku koncu roka 2021 Deklaráciu podpísalo 31 inštitúcií pôsobiach v slovenskom výskumnom a akademickom prostredí.

Jedným zo záväzkov Deklarácie bolo vytvorenie Kódexu výskumnej integrity a etiky (ďalej aj ako Kódex) platného pre všetky výskumné inštitúcie a vysoké školy, ktorých výskum je financovaný z verejných zdrojov. Ďalším záväzkom bolo vytvorenie orgánu, ktorý by dohliadal na fungovanie inštitucionálnych etických komisií, poskytoval im metodickú podporu a prispieval k harmonizácii štandardov výskumnej etiky a integrity na Slovensku.

Vychádzajúc z týchto záväzkov bola v marci 2025 Komisia oficiálne ustanovená a začala svoju činnosť. V prvých mesiacoch sa členky a členovia Komisie sústredili predovšetkým na vytvorenie vnútorných dokumentov a štruktúr, definovanie procedúr a nastavenie transparentných postupov pri riešení podnetov.

Táto výročná správa predstavuje Komisiu a prináša stručný prehľad jej doterajšej činnosti. Zároveň sa zameriava na plány do budúcnosti a na oblasti, ktoré je potrebné posilniť a rozvíjať, aby Komisia naplnila cieľ, pre ktorý vznikla: podporovať kvalitnú, eticky ukotvenú vedu na Slovensku.

V Bratislave, 15. marca 2026

Soňa Ftáčniková
predsedníčka Komisie

Vznik a poslanie Komisie

Národná komisia pre výskumnú integritu a etiku vznikla v roku 2025 na základe zákona č. 172/2005 Z. z. s cieľom dohliadať na dodržiavanie etických princípov vo výskume a vývoji. Bola zriadená podpredsedom vlády Slovenskej republiky pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku v súlade s uznesením vlády SR č. 510 z 28. augusta 2024.

Hlavnou úlohou Komisie je kontrolovať dodržiavanie Kódexu výskumnej integrity a etiky na Slovensku¹ a za týmto účelom úzko spolupracovať najmä s vysokými školami, SAV, fyzickými osobami a právnickými osobami, ktoré pôsobia vo vede, výskume a vývoji, alebo vykonávajú akademickú činnosť, inými osobami uskutočňujúcimi výskum a vývoj, ústrednými orgánmi štátnej správy, poskytovateľmi podpory na výskum a vývoj a s ich inštitucionálnymi etickými komisiami.²

Komisia prijíma stanoviská k podnetom vo veciach možného porušenia etického kódexu podaných fyzickými alebo právnickými osobami pôsobiacimi vo vede, výskume, vývoji alebo vykonávajúcimi akademickú činnosť, ktoré môžu byť dotknuté rozhodnutím inštitucionálnej etickej komisie alebo poskytovateľom podpory na výskum a vývoj. Taktiež môže z vlastného podnetu prijať stanovisko o súlade s postupom alebo s rozhodnutím inštitucionálnej etickej komisie s etickým kódexom.

Komisia navrhuje priority a aktivity Slovenskej republiky v oblasti výskumnej integrity a etiky na medzinárodnej úrovni a zostavuje správu o svojej činnosti za príslušný kalendárny rok.

Zdroj: VAIA

Členky a členovia Komisie

Predsedníčka

RNDr. Soňa Ftáčniková, PhD.

Odborná pracovníčka v oblasti výskumnej integrity a etiky, CVTI SR

Podpredseda

Prof. PhDr. Mgr. Ľudovít Hajduk, PhD.

Prorektor, Paneurópska vysoká škola v Bratislave

Členovia

Doc. Ing. Eduard Baumöhl, PhD.

Výskumník, Slovenská akadémia vied

Doc. Mgr. Daniela Filáková, PhD.

Výskumníčka, Lekárska fakulta Univerzity PJ Šafárika v Košiciach

Doc. RNDr. Martin Kolísek, Dr.rer.nat.

Výskumník, Univerzita Komenského v Bratislave

Prof. RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc.

Vedúca vedecká pracovníčka, Slovenská akadémia vied

Doc. PhDr. Ivana Nekvapilová, PhD.

Vedúca katedry, Univerzita obrany v Českej republike

Prof. JUDr. Ján Svák, DrSc.

Profesor, Univerzita Komenského v Bratislave

Prof. RNDr. Michal Zeman, DrSc.

Akademik, Učená spoločnosť Slovenska

¹ Kódex výskumnej integrity a etiky na Slovensku, [URL](#).

² Za inštitucionálnu etickú komisiu sa považuje aj iný obdobný orgán zriadený na účely plnenia úloh etickej komisie.

Činnosť Komisie

Zasadnutia

Národná komisia pre výskumnú integritu a etiku počas uplynulého kalendárneho roka zasadala celkovo štyrikrát. Na prvom riadnom zasadnutí, ktoré sa uskutočnilo 12. marca 2025, si členky a členovia Komisie prevzali menovacie dekréty a zároveň prerokovali pripomienky k pracovnej verzii štatútu a rokovacieho poriadku Komisie. Diskusia bola zameraná najmä na činnosť a úlohy Komisie, ako aj na podmienky výkonu funkcie jej členiek a členov. Po zapracovaní pripomienok zo strany Komisie boli návrhy štatútu a rokovacieho poriadku predložené na rokovanie Rady vlády SR pre vedu, techniku a inovácie ([RVVTI](#)) a následne na schválenie podpredsedovi vlády SR pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku.

Na druhom riadnom zasadnutí (4. júna 2025) členovia Komisie zvolili predsedníčku a podpredsedu Komisie. Zároveň sa podrobne venovali povinnosti príslušných výskumných inštitúcií zosúladiť svoje inštitucionálne etické kódexy s Kódexom výskumnej integrity a etiky na Slovensku do augusta 2025. Na účely monitorovania zosúladenia a implementácie Kódexu Komisia zriadila pracovnú skupinu a odporučila vypracovať dotazník zameraný na zmapovanie aktuálneho stavu. Komisia sa tiež zaoberala prvým podnetom a venovala sa nastaveniu procesného postupu pri riešení podnetov. Komisia sa zhodla, že ku každému podnetu bude z členiek a členov priradený spravodajca, ktorý sa bude podnetom podrobnejšie zaoberať. V súlade so štatútom Komisie bude podnet následne postúpený na príslušnú inštitúciu (resp. jej etickú komisiu) so žiadosťou o prešetrenie podnetu a o poskytnutie informácií o priebehu a výsledku prešetrovania.

Na treťom riadnom zasadnutí (2. októbra 2025) sa Komisia venovala riešeniu doručených podnetov a prerokovala stanoviská dotknutých inštitúcií. Otvorila sa široká diskusia o zabezpečení súčinnosti pri riešení podnetov s oslovenými subjektami. V oblasti monitorovania implementácie Kódexu výskumnej integrity Komisia v spolupráci s Výskumnou a inovačnou autoritou (VAIA) priebežne vyhodnocovala dotazník. Predmetom diskusie boli aj otázky vizuálnej identity Komisie a členstvo v sieti *European Network of Research Integrity Offices* ([ENRIO](#)), ktorá združuje národné orgány a inštitúcie pôsobiace v oblasti výskumnej integrity v európskom priestore. Komisia sa zároveň zaoberala možnosťami spolupráce so Slovenskou rektorskou konferenciou, Agentúrou na podporu výskumu a vývoja, Slovenskou akreditačnou agentúrou pre vysoké školstvo, ústrednými orgánmi štátnej správy a ďalšími aktérmi v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.

Na štvrtom riadnom zasadnutí (11. decembra 2025) Komisia prerokovala doručené stanoviská dotknutých inštitúcií k podnetom a diskutovala o návrhu ďalších krokov v jednotlivých prípadoch. Avizovala zámer zorganizovať okrúhly stôl s predstaviteľmi výskumných inštitúcií, predsedami inštitucionálnych etických komisií a zástupcami ďalších relevantných aktérov na Slovensku (10. apríla 2026, v Centre vedecko-technických informácií SR). Komisia schválila plán práce a harmonogram zasadnutí na rok 2026. Členky a členovia Komisie boli tiež informovaní o zverejnení formulára na podávanie podnetov na webovej stránke Komisie a prediskutovali výsledky dotazníka o výskumnej integrite a etike na príslušných inštitúciách na Slovensku. Výsledky analýzy dotazníkov boli zverejnené v januári 2026 na webovej stránke Komisie.

Dotazník k stavu výskumnej integrity a etiky na slovenských inštitúciách

Nakoľko Komisia monitoruje a kontroluje implementáciu a dodržiavanie etického Kódexu, rozhodla sa na začiatku svojho fungovania zmapovať prostredníctvom dotazníka aktuálnu situáciu na výskumných inštitúciách, ktoré sú podporované z verejných zdrojov. Dotazníkový prieskum bol realizovaný v spolupráci s VAIA v septembri - novembri 2025. Jeho hlavným cieľom bolo zistiť aktuálny stav a súlad etických kódexov inštitúcií s Kódexom výskumnej integrity a etiky na Slovensku, ktorý bol prijatý vládou SR v roku 2024.

Na dotazníkovom prieskume³ sa zúčastnilo 30 z 34 oslovených inštitúcií (88 % úspešnosť). Výsledky prieskumu poskytujú základný prehľad o uplatňovaní inštitucionálnych kódexov a predpisov v oblasti etiky a integrity vo výskume a vývoji, ako aj podrobnejší pohľad na problémy súvisiace s ich porušovaním.

Na základe výsledkov Komisia zistila, že vlastný etický kódex má 90 % oslovených inštitúcií. Rovnako vysoký podiel inštitúcií má aj vnútorné predpisy upravujúce postupy v prípade porušenia etického kódexu. Vo väčšine inštitúcií bolo potrebné po prijatí Kódexu pristúpiť k úprave vnútorných predpisov. Až 67 % inštitúcií vykonalo čiastočné úpravy, 20 % nepotrebovalo vykonať žiadne zmeny a 10 % muselo vykonať významné zmeny.

Prieskum tiež ukázal, že inštitucionálne mechanizmy na dohľad nad výskumnou integritou sú široko zavedené: etickú komisiu alebo obdobný orgán má 97 % inštitúcií a 80 % má aj rokovací poriadok pre jej činnosť. Súvisiace interné predpisy zahŕňajú aj smernice o konflikte záujmov, ochrane oznamovateľov, rodovej rovnosti, prevencii diskriminácie, autorskej etike, plagiátorstve, duševnom vlastníctve, či o využívaní umelej inteligencie. Väčšina inštitúcií považuje svoje predpisy za zosúladené s Kódexom, pričom slabším miestom zostáva transparentné anonymizované zverejňovanie stanovísk etických komisií a systematické vzdelávanie v oblasti výskumnej integrity a etiky.

Za roky 2023 – 2025 bolo osloveným inštitúciám nahlásených 77 podnetov týkajúcich sa možného porušenia výskumnej integrity, z čoho 49 bolo opodstatnených a v 19 prípadoch bolo porušenie potvrdené. Prípady sa najčastejšie týkali publikačných a konferenčných aktivít, osobného správania výskumníkov a iných pochybných praktík (Graf 1). V uvedenom období nebol zaznamenaný žiadny prípad fabrikovania alebo falšovania výsledkov.

Graf 1 Najčastejšie oblasti porušení výskumnej etiky a integrity pracovníkov

Zdroj: NKVIE, VAIA

Ochrana oznamovateľov je vo väčšine inštitúcií zabezpečená prostredníctvom anonymného nahlasovania, povinnosti mlčanlivosti členov komisií, zákazu represie voči oznamovateľom, či existencie ombudsmana alebo dôverníkov.

³ Dotazník k stavu výskumnej integrity a etiky na slovenských inštitúciách, [URL](#).

⁴ Pochybné vedecké praktiky.

Prieskum poskytuje základný obraz o pokroku v oblasti výskumnej integrity na Slovensku a identifikuje oblasti, ktoré si vyžadujú ďalšie posilnenie. **Komisia odporúča inštitúciám dbať najmä na:**

- ľahkú vyhľadateľnosť stránok etickej komisie na webovom sídle inštitúcie;
- pravidelnú aktualizáciu webových stránok etických komisií;
- zverejňovanie zápisníc zo zasadnutí etických komisií a ich stanovísk vo vhodne anonymizovanej forme, aby bola zachovaná rovnováha medzi potrebou transparentnosti a potrebou ochrany osobných údajov a osobnej dôstojnosti;
- prehľadné umiestňovanie odkazov na vnútorné predpisy inštitúcie, ktoré sa týkajú činnosti inštitucionálnej etickej komisie (napr. upravujú postupy v prípade porušenia etického kódexu).

Podnety

Komisia sa v roku 2025 začala zaoberať celkovo deviatimi podnetmi. Obsahovo sa týkali podozrení z porušenia etických kódexov na vysokých školách, umelého navyšovania publikačného výkonu, vydávania a vykazovania publikácií v zahraničných vydavateľstvách prepojených so slovenskou inštitúciou a kvality týchto publikácií, publikovania v predátorských časopisoch, ako aj problematického využívania projektových zdrojov pri zamestnávaní výskumných pracovníkov. Väčšia časť z podnetov sa dotýkala viacerých aspektov výskumnej integrity a etiky.

Viaceré podnety boli predmetom opakovaného prerokovania v nadväznosti na doručené stanoviská dotknutých inštitúcií. Podrobnejšie informácie budú zverejnené v nasledujúcej výročnej správe Komisie.

Diskusia sa okrem samotného obsahu podnetov zamerala aj na kompetencie a príslušnosť Komisie v konkrétnych prípadoch a na procesnú súčinnosť dotknutých inštitúcií pri ich prešetrovaní. V spolupráci s VAIA komisia zároveň pripravila [elektronický formulár](#), ktorý umožňuje jednoduché podávanie podnetov v prípade pochybností o správnosti postupu alebo výsledku konania na príslušnej inštitucionálnej etickej komisii.

Ďalšie aktivity

Grantové agentúry sú kľúčovými aktérmi vo výskumnom ekosystéme a zohrávajú jedinečnú úlohu pri podpore kultúry výskumnej integrity prostredníctvom presadzovania vhodných politík a mechanizmov jej riadenia vo výskumných inštitúciách. Deje sa tak napríklad vytváraním vhodnej infraštruktúry na upevňovanie kultúry výskumnej integrity. Vybraní členovia Komisie preto v druhej polovici októbra 2025 navštívili Agentúru na podporu výskumu a vývoja (APVV). Po dlhšej diskusii s predsedom APVV a jej riaditeľom sa členovia Komisie dohodli na postupe, ako implementovať princípy a stratégiu Kódexu do procedúr hodnotenia projektov podávaných na APVV.

V prvej polovici decembra sa predsedníčka Komisie zúčastnila na zasadnutí Slovenskej rektorskej konferencie (SRK) na Trnavskej univerzite. V krátkej prezentácii predstavila Kódex pre výskumnú integritu a etiku a oboznámila prítomných rektorov s činnosťou Komisie, jej štatútom, ako aj so vzájomnými povinnosťami z neho vyplývajúcimi. Tiež informovala SRK o pláne Komisie zorganizovať v apríli 2026 stretnutie okolo **okrúhleho stola** s predsedami etických komisií a predstaviteľmi výskumných inštitúcií a vysokých škôl. Cieľom tohto neformálneho stretnutia bude vzájomné vyjasnenie si postavenia a kompetencií inštitúcií a ich etických komisií aj vo vzťahu k národnej Komisii. Súčasťou programu stretnutia bude aj prezentácia zameraná na príklady dobrej praxe zo zahraničia.

Popritom Komisia uskutočnila dve prezentácie pre etickú komisiu pri Ministerstve zdravotníctva Slovenskej republiky a Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave. Témou prezentácie bol Kódex výskumnej integrity a etiky na Slovensku a kompetencie, úlohy a činnosť Komisie.

Plány a stratégia Komisie do budúcnosti

Vzdelávanie a popularizácia ako kľúčový preventívny nástroj

- Systematicky realizovať vzdelávacie a tréningové aktivity ako aj konferencie, semináre a workshopy zamerané na zvyšovanie povedomia o dôležitosti podpory správnej výskumnej praxe ako najefektívnejšieho nástroja prevencie, s cieľom prispieť k vytváraniu výskumného prostredia podporujúceho kultúru vedeckej integrity.
- Postupne zaviesť vzdelávanie v oblasti výskumnej etiky a vedeckej integrity na všetkých stupňoch vysokoškolského štúdia vrátane doktorandského a zároveň ho rozšíriť aj do systému celoživotného vzdelávania výskumných pracovníkov a vysokoškolských učiteľov. Vytvoriť kolektív odborníkov z univerzít a SAV, ktorí budú spolupracovať na príprave vzdelávacích modulov. Sprístupniť tieto moduly univerzitám, vysokým školám a ďalším výskumným inštitúciám, ktoré prejavia záujem o ich implementáciu.
- Príprava popularizačných nástrojov z oblasti výskumnej integrity a etiky, ako sú príručky správnej vedeckej praxe, glosáre pojmov, zbierky prípadových štúdií, metodické odporúčania a vzdelávacie videá.

Legislatívne iniciatívy

- Aktívne sa zapojiť do prípravy návrhov legislatívnych zmien v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, s cieľom systematicky ukotviť princípy výskumnej integrity a etiky na Slovensku.
- Jednou z priorít je posilnenie legislatívneho ukotvenia princípov výskumnej integrity a etiky. Legislatíva by mala definovať povinnosti pri zabezpečovaní etického dohľadu nad výskumom, ako aj základné štandardy fungovania inštitucionálnych etických komisií.
- Pozornosť by mala byť venovaná aj ochrane oznamovateľov porušení výskumnej integrity a etiky. Je potrebné zabezpečiť, aby mechanizmy oznamovania boli bezpečné, dôveryhodné a aby poskytovali primeranú ochranu osobám, ktoré v dobrej viere upozornia na možné porušenia výskumnej integrity a etiky.

Domáca a zahraničná Inštitucionálna spolupráca

- Prehĺbiť spoluprácu so Slovenskou akreditačnou agentúrou pre vysoké školstvo, Slovenskou rektorskou konferenciou a Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR pri budovaní a upevňovaní kultúry academickej a výskumnej integrity.
- Zapojiť Komisiu ako riadneho člena do aktivít ENRIO a aktívne participovať na medzinárodnej výmene skúseností a dobrej praxe v oblasti výskumnej integrity.
- Zapojením do medzinárodnej spolupráce prispievať k zvyšovaniu dôveryhodnosti slovenského výskumného prostredia a k posilňovaniu jeho integrácie do európskeho výskumného priestoru.

Ochrana oznamovateľov

- Na úrovni výskumných inštitúcií posilniť politiky ochrany oznamovateľov porušení princípov a pravidiel výskumnej integrity a etiky tak, aby boli bezpečné, dôveryhodné a funkčné.

Predátorské publikovanie

- Vypracovať národné usmernenie s cieľom eliminovať alebo výrazne znížiť publikovanie v predátorských časopisoch a zvýšiť povedomie o rizikách s nimi spojenými.

Reforma hodnotenia vedy

- V spolupráci s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR v snahe znížiť motivačné tlaky vedúce k porušovaniu princípov výskumnej integrity podporovať reformu systému hodnotenia vedy a výskumníkov, smerujúcu od kvantitatívnych ukazovateľov k hodnoteniu kvality, spoločenského prínosu a zodpovednej vedeckej praxe.

Konflikt záujmov

- V spolupráci s inštitucionálnymi etickými komisiami a odborníkmi zdokonaľiť rámcové pravidlá pre identifikáciu a riešenie konfliktov záujmu vo vede a ich premietnutie do konkrétnych oblastí. Pozornosť zamerať predovšetkým na konflikty záujmu spojené s hodnotením projektov, publikačnou činnosťou a procesmi akademického kariérneho postupu, vrátane habilitačných a inauguračných konaní a personálneho zloženia príslušných komisíí.

Závěrečné zhrnutie

Rok 2025 bol pre národnú Komisiu obdobím jej vzniku a základného inštitucionálneho ukotvenia. V tomto období sa podarilo vytvoriť základné rámce jej fungovania, nastaviť procesy riešenia podnetov, nadviazať spoluprácu s kľúčovými partnermi a získať prvý ucelený prehľad o stave výskumnej integrity a etiky na Slovensku.

Posilňovanie kultúry výskumnej integrity je dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje koordinovanú spoluprácu výskumných inštitúcií, štátnej správy, grantových agentúr, akademickej samosprávy a ďalších aktérov výskumného prostredia. Komisia je pripravená zohrávať v tomto procese aktívnu úlohu – poskytovať metodickú podporu, iniciovať odbornú diskusiu a prispievať k tvorbe prostredia, ktoré podporuje kvalitný, zodpovedný a eticky ukotvený výskum.

Komisia zároveň vyjadruje poďakovanie všetkým inštitúciám a partnerom, ktorí sa podieľajú na podpore výskumnej integrity a etiky, a teší sa na ďalšiu spoluprácu pri posilňovaní dôveryhodného výskumného prostredia.

2025

